

Document de ședință

B9-0323/2023

5.7.2023

PROPUNERE DE REZOLUȚIE

depusă pe baza declarațiilor Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate

în conformitate cu articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul de procedură

referitoare la situația din Liban
(2023/2742(RSP))

**Christophe Grudler, Olivier Chastel, Dacian Cioloș, Bernard Guetta,
Karen Melchior, Nathalie Loiseau, Hilde Vautmans, Salima Yenbou**
în numele Grupului Renew

**Rezoluția Parlamentului European referitoare la situația din Liban
(2023/2742(RSP))**

Parlamentul European,

- având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Liban, în special cea din 16 septembrie 2021¹,
- având în vedere rezoluția sa din 23 noiembrie 2022 referitoare la promovarea stabilității și securității regionale în regiunea Orientului Mijlociu extins²,
- având în vedere Acordul euro-mediteranean din 30 mai 2006 de instituire a unei asocieri între Comunitatea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Libaneză, pe de altă parte³, precum și Noua agendă a UE pentru Mediterana,
- având în vedere raportul final privind misiunea UE de observare a alegerilor din Liban din 2022,
- având în vedere angajamentele convenite în cadrul priorităților parteneriatului UE-Liban din noiembrie 2016, Conferința CEDRE (Conférence économique pour le développement, par les réformes et avec les entreprises) de la Paris din 6 aprilie 2018, Cadrul de reformă, redresare și reconstrucție (3RF) al UE, ONU și Banca Mondială din 4 noiembrie 2020, reuniunea Grupului internațional de sprijin pentru Liban din 23 septembrie 2020 și Conferința internațională privind asistența și sprijinul pentru Liban din 9 august 2020 și 2 decembrie 2020, organizată de Franța și ONU,
- având în vedere vizitele și declarațiile făcute cu privire la Liban de la explozia de la portul din Beirut de către președintele Franței, Emmanuel Macron, Vicepreședintele Comisiei/Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Josep Borrell, Președintele Consiliului, Charles Michel, și comisarul european pentru gestionarea crizelor, Janez Lenarčič,
- având în vedere concluziile Consiliului din 7 decembrie 2020 referitoare la Liban,
- având în vedere Decizia 2021/1277 a Consiliului din 30 iulie 2021 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Liban⁴, care prevede înghețarea fondurilor și a resurselor economice ale persoanelor fizice responsabile de criza financiară, economică, socială și politică gravă din Liban și interdicția de a pune fonduri și resurse economice la dispoziția acestora și a persoanelor fizice sau juridice, entităților și organismelor asociate cu acestea,
- având în vedere Acordul la nivel tehnic din 7 aprilie 2022 dintre Fondul Monetar Internațional (FMI) și Liban privind un mecanism de finanțare extins cu o durată de

¹ JO C 117, 11.3.2022, p. 143.

² JO C 167, 11.5.2023, p. 25.

³ JO L 143, 30.5.2006, p. 2.

⁴ JO L 277 I, 2.8.2021, p. 16.

patru ani pentru un program cuprinzător de reformă economică și declarația din 7 aprilie 2023 a UE, Regatului Unit, SUA, Canadei și Japoniei potrivit căreia, la un an de la acordul la nivel tehnic cu FMI, s-au făcut puține progrese,

- având în vedere rapoartele Human Rights Watch (HRW) privind explozia de la portul din Beirut, în special raportul din 3 august 2021,
 - având în vedere Monitorul economic privind Libanul al Băncii Mondiale, din 1 iunie 2021, și evaluarea rapidă a daunelor și nevoilor privind Beirutul, elaborată de Grupul Băncii Mondiale în cooperare cu Uniunea Europeană și Națiunile Unite,
 - având în vedere Decizia nr. 1/2016 a Consiliului de asociere UE-Liban din 11 noiembrie 2016 de aprobare a priorităților parteneriatului UE-Liban și propunerea de decizie a Consiliului privind poziția care urmează să fie luată, în numele Uniunii Europene, în cadrul Consiliului de asociere înființat prin Acordul euro-mediteranean de instituire a unei asocieri între Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Republica Libaneză, pe de altă parte, în ceea ce privește prelungirea priorităților parteneriatului UE-Liban, până când UE și Liban vor adopta noi documente comune actualizate (COM(2021)0406),
 - având în vedere declarația comună a 38 de state membre ale ONU, inclusiv Franța, Germania și Italia, făcută în cadrul Consiliului ONU pentru Drepturile Omului la 7 martie 2023, prin care se solicită o misiune internațională de informare pentru a investiga explozia,
 - având în vedere cele patru convenții de la Geneva din 1949 privind statutul refugiaților și protocoalele adiționale la acestea, ratificate de Liban,
 - având în vedere articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât, începând din 2019, Libanul a suferit una dintre cele mai grave trei crize economice și financiare mondiale de la jumătatea secolului XIX încoace, potrivit Băncii Mondiale; întrucât, la 17 octombrie 2019, au izbucnit proteste în masă, protestatarii solicitând reforme economice și politice profunde pentru a combate corupția; întrucât lira libaneză și-a pierdut peste 90 % din valoare din 2019 și majoritatea deponenților tot nu au încă acces la economiile lor;
- B. întrucât în numele lui Riad Salameh, guvernatorul Băncii Centrale a Libanului din 1993, a fost emis un mandat internațional de arestare în mai 2023 la cererea Franței și Germaniei, acesta fiind acuzat de spălare de bani, fraudă, falsificare, delapidare și participare la o asociație criminală; întrucât el este anchetat pentru aceste infracțiuni în cinci țări europene; întrucât, la 22 mai 2023, guvernul interimar al Libanului s-a reunit pentru a discuta cazul său și nu a luat nicio decizie;
- C. întrucât, la 4 august 2020, în portul Beirut a avut loc cea mai mare explozie nenucleară din lume, fiind ucise mai mult de 220 de persoane, inclusiv mai mult de 20 de cetățeni ai UE, numărul persoanelor rănite ridicându-se la 7 000, al celor strămutate la 300 000, și au fost distruse sau deteriorate 74 000 de locuințe; întrucât, din 2013, în port au fost depozitate 2 750 de tone de nitrat de amoniu de uz militar; întrucât ancheta Biroului Federal de Investigații al SUA a arătat că cantitatea de nitrat de amoniu explodat,

estimată la 500 de tone, a reprezentat o fracțiune din lotul inițial de 2 750 de tone, ceea ce indică faptul că mare parte a substanțelor chimice au fost îndepărtate înainte de explozie;

- D. întrucât concluziile anchetelor independente publicate în ziarul Guardian au dezvăluit legături strânse între compania utilizată pentru importul a 2 750 de tone de nitrat de amoniu de uz militar în portul Beirut și omul de afaceri siriano-rus George Haswani, care a făcut obiectul sancțiunilor UE pentru sprijinirea represiunilor comise de regimul președintelui sirian Bashar al-Assad din 2015; întrucât compania dlui Haswani a fost înregistrată în aceeași zi și în cadrul aceleiași întreprinderi preconstituite din Regatul Unit ca și societatea care a importat nitratul de amoniu; întrucât regimul Assad a avut nevoie de nitrat de amoniu pentru a fabrica recipiente umplute cu materiale explozive pentru a lansa aproximativ 82 000 de butoaie cu exploziv asupra populației sale în ultimul deceniu, ucigând cel puțin 11 087 de civili, inclusiv 1 821 de copii, potrivit Rețelei siriene pentru drepturile omului;
- E. întrucât ancheta națională privind explozia, condusă de judecătorul Tarek Bitar, a fost obstrucționată de autoritățile libaneze, inclusiv de ministerele finanțelor, justiției și afacerilor interne, de procurorul general și de membri ai Parlamentului Libanului, care, în general, au afiliere politice similare; întrucât judecătorul Bitar a fost ținta unei campanii intense de denigrare în mass-media controlată de inculpat, care a răspândit mai multe acuzații nefondate;
- F. întrucât, la 2 iulie 2021, judecătorul Bitar a solicitat ca Parlamentul să ridice imunitatea a trei dintre membrii săi pentru ca aceștia să poată fi acuzați de neglijență penală și omor cu intenție probabilă în legătură cu explozia din port, din cauza responsabilității lor ministeriale în timpul depozitării materialelor periculoase; întrucât doi dintre foștii miniștri acuzați au fost realeși între timp și în prezent sunt membri ai parlamentului; întrucât, până la data de 23 iunie, o majoritate din Parlamentul Libanului nu le-a ridicat imunitatea;
- G. întrucât ministrul de finanțe este afiliat aceluiași partid politic ca politicienii care au lansat peste 25 de contestații juridice în vederea recuzării judecătorului Bitar și a judecătorului care a confirmat competența judecătorului Bitar; întrucât ministrul de finanțe a declarat public că nu va semna numirile judiciare necesare pentru ca ancheta să avanseze;
- H. întrucât, la 25 ianuarie 2023, procurorul general a dispus eliberarea tuturor suspecților aflați în arest preventiv fără respectarea garanțiilor procedurale; întrucât soția sa s-a numărat printre cei acuzați de judecătorul Bitar cu câteva zile înainte de eliberarea sa; întrucât procurorul general este numit de Consiliul Superior al Judecătorilor, care, la rândul său, este numit în mare parte de guvern; întrucât eliberarea a fost considerată ilegală de către Asociația Baroului din Beirut, Asociația Judecătorilor Libanului și Coaliția Libaneză pentru Independența Sistemului Judiciar;
- I. întrucât ministrul de interne a declarat public în decembrie 2020 că nu va da ordin forțelor de securitate să aresteze foștii miniștri acuzați, în pofida hotărârii judecătorului Bitar;
- J. întrucât nicio anchetă națională nu a identificat suspecți în asasinatele care au precedat

și au urmat exploziei din port; întrucât, potrivit raportului HRW din februarie 2022, autoritățile naționale au comis neglijențe grave, eșecuri și încălcări procedurale în numeroase anchete sensibile din punct de vedere politic privind asasinatele legate de explozie; întrucât avertizorul colonel Joseph Skaf, fost director al departamentului de narcotice al portului, care a avertizat ierarhia sa cu privire la pericolul depozitării substanțelor chimice în 2014, a fost asasinat în 2017; întrucât Joe Bejjany, care a fotografiat hangarul periculos înainte și după explozie, a fost asasinat, iar telefonul său a fost furat în decembrie 2020; întrucât activistul și editorul Lokman Slim a fost asasinat în februarie 2021, la 10 zile după ce a acuzat Hezbollah că a furnizat nitrat de amoniu regimului Assad;

- K. întrucât, într-o declarație comună din 7 martie 2023 a Consiliului ONU pentru Drepturile Omului, 38 de state, inclusiv 24 de state membre ale UE, au condamnat obstrucționarea și ingerința în ancheta internă a Libanului și au solicitat continuarea anchetei;
- L. întrucât un raport publicat la 5 mai 2023 de organizația neguvernamentală anticorupție Inițiativa de Reformă pentru Economii Transparente și publicat de EU Observer la 27 mai 2023 a constatat irosirea fondurilor UE și atenuarea insuficientă a riscurilor de fraudă în ceea ce privește fonduri UE în valoare de 30 de milioane EUR pentru 16 instalații de gestionare a deșeurilor solide din cadrul programelor ARLA (asistență pentru reabilitarea administrației libaneze) și SWAM (modernizarea capacităților de gestionare a deșeurilor solide din Liban);
- M. întrucât, după Primăvara arabă și revolta populară din Siria din 2011, regimul Assad a lansat o campanie de represiune brutală împotriva propriei populații, ucigând peste o jumătate de milion de persoane și strămutând aproape jumătate din populația sa totală, astfel încât 6 milioane de persoane au devenit refugiați și 7 milioane de persoane au fost strămutate intern;
- N. întrucât, în acest context, milioane de femei și bărbați sirieni au fugit în țările învecinate, inclusiv aproximativ 1,6 milioane în Liban; întrucât poporul libanez i-a primit cu căldură în ciuda propriilor dificultăți economice și sensibilități politice; întrucât regimul Assad, cu sprijin militar direct din partea Iranului și Rusiei, precum și a Hezbollah, a rămas la putere în Damasc;
- O. întrucât UE este cel mai mare donator de ajutor umanitar pentru refugiații sirieni și palestinieni în regiune, inclusiv în Liban; întrucât construirea de școli, spitale și infrastructuri pentru a le oferi refugiaților standarde minime de trai a ajutat regiunea să depășească multiplele provocări legate de găzduirea refugiaților;
- P. întrucât UE a finanțat simultan infrastructura Libanului, cum ar fi sistemul său de canalizare și importurile de alimente de bază, cum ar fi cerealele, și și-a sporit în mod semnificativ sprijinul umanitar acordat Libanului de la criza din 2019;
- Q. întrucât refugiații sirieni au fost acuzați pe nedrept de actuala criză economică și politică din Liban, în ciuda corupției endemice și a gestionării financiare defectuoase în Liban însăși;
- R. întrucât mulți refugiați sirieni care se întorc în Siria sunt victime ale unor dispariții

forțate, torturi și moarte în detenție, conform rapoartelor HRW; întrucât regimul Assad nu a oferit garanții efective în ceea ce privește dreptul refugiaților sirieni de a se întoarce în condiții de siguranță și de a se bucura de drepturile lor fundamentale, cum ar fi dreptul la returnarea proprietății, care este adesea însușită și vândută funcționarilor regimului,

1. condamnă în termenii cei mai fermi lipsa de progrese în lupta Libanului împotriva corupției și impunității de la începutul crizei economice din 2019 și explozia din port; îndeamnă Consiliul să utilizeze cadrul de sancțiuni al UE privind Libanul, instituit în iulie 2021; solicită sancțiuni specifice ale UE împotriva a cinci persoane, inclusiv împotriva fostului prim-ministru, a șefului securității statului, a ministrului de finanțe și a celor doi foști miniștri ai lucrărilor publice responsabili de port, având în vedere rolul acestora în explozia din port și acțiunile lor de obstrucționare a anchetei și a statului de drept;
2. îndeamnă statele membre să formeze o coaliție internațională înaintea sesiunii Consiliului ONU pentru Drepturile Omului din octombrie 2023 și să solicite înființarea unei comisii internaționale independente de anchetă privind explozia din portul Beirut;
3. reamintește responsabilitatea care le revine în mod special tuturor facțiunilor politice în contextul crizei actuale; le îndeamnă ca toate să susțină și să apere în sfârșit revendicările poporului libanez;
4. condamnă suspendarea arbitrară a Parlamentului Libanului de către președintele Libanului din octombrie 2022 până în mai 2023, încălcând Constituția Libanului, care prevede că Parlamentul ar trebui să rămână în sesiune până la alegerea unui președinte; subliniază rolul esențial jucat de Parlamentul Libanez în viața democratică a țării;
5. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la vidul instituțional suplimentar creat de lipsa unui președinte din octombrie 2022; solicită să fie ales un președinte libanez cât mai curând posibil, pentru a numi cât mai repede un prim-ministru și un guvern, astfel încât să fie restabilită încrederea în statul libanez;
6. salută rolul de lider al Libanului în găzduirea refugiaților sirieni de la revolta siriană din 2011; este însă profund îngrijorat de repatrierea refugiaților sirieni în Siria, organizată de Beirut; reamintește că Siria nu poate fi considerată o țară sigură pentru returnări; condamnă regimul sirian pentru torturarea și plasarea în detenție a refugiaților care se întorc; subliniază că pe termen lung ar trebui să se aibă în vedere numai întoarcerea voluntară și în condiții de siguranță și de demnitate a refugiaților sirieni, însă în prezent regimul Assad nu îndeplinește condițiile pentru o astfel de întoarcere; invită Libanul să respecte principiile obișnuite ale distincției, proporționalității și precauției; solicită ca, în semn de sprijin pentru toți cei care au fost persecutați în Siria, toți refugiații sirieni să fie înregistrați pe o listă specială, pentru a oferi un ajutor mai eficient prin intermediul solidarității internaționale și pentru a asigura că contribuțiile ajung la cei care au cea mai mare nevoie de ajutor;
7. îndeamnă Parlamentul Libanului să adopte noi acte legislative pentru a asigura independența și imparțialitatea sistemului judiciar, în conformitate cu standardele internaționale; regretă faptul că, deși această legislație a respectat standardele internaționale în proiectul inițial propus în 2018, ulterior și-a pierdut din eficacitate în

urma amendamentelor;

8. îndeamnă autoritățile să coopereze pe deplin cu judecătorul Bitar, care conduce ancheta privind explozia din port; condamnă cu fermitate cultura impunității care a înflorit în Liban; este preocupat de încercările de intimidare a membrilor independenți ai societății civile prin diverse mijloace; ia act de faptul că victimele și familiile nu mai pot aștepta să se facă dreptate;
9. invită Comisia și Parchetul European să investigheze cazul presupusei utilizări abuzive a fondurilor UE pentru instalațiile de gestionare a deșeurilor; subliniază că UE ar trebui să supravegheze proiectele și să acorde finanțarea în tranșe, după verificări independente ale fiecărei etape a proiectelor relevante, pentru a compensa riscul ridicat de corupție din Liban; subliniază că este important ca obligația de diligență a contractanților să fie verificată de experți credibili, pe baza unor obiective clare, linii de răspundere și reducerea la minimum a conflictelor de interese; solicită măsuri antifraudă mai ferme, inclusiv prin intermediul platformelor de denunțare a neregulilor; solicită UE și partenerilor săi să publice toate documentele relevante care să permită un control independent din partea societății civile; subliniază că astfel de standarde și bune practici ar trebui să fie partajate între toți donatorii internaționali care doresc să ajute Libanul;
10. solicită ca întreaga asistență economică a UE să fie condiționată de punerea în aplicare efectivă a reformelor menite să sporească transparența și practicile democratice în cadrul instituțiilor; solicită să se acorde în continuare ajutor umanitar populației libaneze și refugiaților, cu controale stricte;
11. își reiterează apelul adresat Comisiei și statelor membre de a acorda ajutor umanitar suplimentar, având în vedere condițiile dificile de la fața locului, în special ajutor alimentar și material spitalicesc și farmaceutic;
12. solicită numirea promptă a unui nou guvernator al Băncii Libaneze și instituirea unui audit independent pentru a identifica disfuncționalitățile și a iniția urmărirea penală corespunzătoare;
13. solicită Uniunii Europene, comunității internaționale și prietenilor poporului libanez să reacționeze imediat în urma reformelor întreprinse și să sprijine toți cetățenii libanezi afectați de crize;
14. solicită din nou autorităților libaneze să reia discuțiile cu FMI cât mai curând posibil și să pună în aplicare angajamentele asumate în trecut;
15. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Secretarului General al ONU, Secretarului General al Ligii Arabe, precum și guvernului și parlamentului Libanului și solicită ca rezoluția să fie tradusă în arabă.